

Ioana Maria COZMA

**FORME ALE PROPAGANDEI COMUNISTE ÎN
CAMPANIILE ELECTORALE DIN ANII 1946-1948.
STUDIU DE CAZ: JUDEȚUL CLUJ**

FORMS OF COMMUNIST PROPAGANDA DURING ELECTION
CAMPAIGNS IN 1946-1948. CLUJ COUNTY CASE STUDY

Abstract: Since its first days of existence in the Soviet Union, one of the top priorities of the new communist regime was to create a new man, as part of a larger process of reevaluation of all values, necessary in order to create a brand new world. To accomplish this task, the Communist Party used on a massive scale, for the first time in world history, the instrument of the propaganda. In Romania, a country in which the process of stalinisation started on the 6th of March 1945, the first post-war elections offered a good opportunity for the communist propaganda machine to test its effectiveness, taking into consideration the consequences of the results of these elections for the Romanian Communist Party. This article explores the problems, results and ways of action and manifestation of the then-borning communist propaganda, with the occasion of the first two general elections in Romania after the Second World War.

Keywords: communism, propaganda, manipulation, election campaign, women, peasantry, workmen

*

Când vorbim de ideologia marxist-leninistă care stă la baza construcției comunismului, atât în Uniunea Sovietică cât și în restul insulelor componente ale arhipelagului sovietic, vorbim de fapt de o ideologie utopică ce are la bază un program de restructurare a condiției umane înseși. Partidul Comunist Român, omniprezent și omniscient, s-a perceput pe sine drept atotcunoscător, depozitarul întregii înțelepciuni umane, atribut ce-i conferea, în viziunea liderilor săi, dreptul de a controla devenirea indivizilor. Dacă celor care au cunoscut cealaltă lume – a unei democrații incipente – li se cerea să uite, să înmormânteze tot ceea ce avea

Analele Universității „Dunărea de Jos” Galați, seria 19, Istorie, tom VIII, 2009

legătură cu trecutul, nociv de altfel în opinia lor, marcat de existența dușmanilor adevăratei democrații, celor care abia acum pășeau pe drumul vieții li se cerea să devină constructorii a ceea ce ei înțelegeau a fi o orânduire superioară, anume democrația populară. Au înțeles că atât omul, cât și societatea, trebuie să treacă printr-un proces de reconstrucție, de remodelare, în vederea creării unui mediu propice dezvoltării unui regim politic nou, iar în vederea obținerii acestui lucru, au ales să combine acțiunea nefastă a persuasiunii, manipulării și a propagandei fără a ține cont de faptul că instrumentele lor de lucru erau simpli oameni și nu animale de laborator. Propaganda va deveni pentru liderii Partidului Comunist cureaua de transmisie¹ a ideologiei comuniste, acesta reușind să creeze prin intermediul ei o punte de legătură între avangarda reprezentată de partid și categoriile sociale unificate ale muncitorimii, țărănimii și intelectualității. Dorința acerbă de acaparare și menținere a puterii a făcut ca propaganda să devină principala armă într-un război psihologic, în care intelectul și gândirea să fie subordonate *creierului central* care se afla la Moscova.

Pe parcursul perioadei interbelice, Partidul Comunist din România n-a jucat niciodată un rol în politica românească², el identificându-se cu interesele străinilor sau ale minorităților naționale³, în timp ce afilierea sa la Comintern nu a făcut decât să-i spulbere orice șansă de a însemna ceva în plan politic⁴. De asemenea, rolul său marginal este demonstrat și de numărul membrilor, care se situa undeva în jurul cifrei de 1000. Acești membri nu constituiau o unitate, ci mai degrabă o entitate centrifugă, animată de puternice sentimente de suspiciune reciprocă și de neîncredere. Prin mijloace mai mult sau mai puțin legale, aceștia au reușit construcția unei sfere publice duble, așa cum o definesc politologii Vladimir Tismăneanu sau Dennis Deletant. Controlul comunicațional, remodelarea trecutului, remodelarea limbajului, marginalizarea socială, manipularea mistică prin sacralizarea conducătorului, rămân instrumente constante pe tot parcursul celor cinci decenii de comunism românesc, în sprijinul

¹ Jean-Marie Domenach, *Propaganda politică*, Iași, Ed. Institutul European, trad. Lungu Dana, 2004, p. 38.

² Ion Manea-Manoliu, *The romanian communist party on Bessarabia*, în *The Tragic Plight of a Border Area: Bessarabia and Bucovina*, vol. III, A.R.A., Humboldt State University Press, California, 1983, p. 115.

³ Stephen Fischer-Galați, *The communist parties of Eastern Europe*, Columbia University Press, New York, 1979, p. 281.

⁴ Dennis Deletant, *Teroarea comunistă în România. Gheorghe Gheorghiu-Dej și statul polițienesc 1948-1965*, Iași, Ed. Polirom, 2001, p. 16-17.

controlului doctrinar care devine criteriu absolut, capabil să transforme oamenii în *dușmani ai poporului*, pentru a impune prin teroare Omul Nou⁵.

Preponderența sovietică s-a manifestat imediat după 23 august 1944, când delegația română s-a deplasat la Moscova pentru a semna Convenția de Armistițiu cu Națiunile Unite. La ordinele Moscovei, comuniștii au purces la crearea unui sistem de alianțe a forțelor de stânga, sporind în același timp starea de confuzie deja existentă în România – de la sine înțeles datorată războiului aflat în plin apogeu - în vederea creării unui cadru cât mai propice pentru a cuceri puterea. Crearea Frontului Național Democratic împreună cu P.S.D și alte grupări, vizita întreprinsă de către Ana Pauker și Gheorghe Gheorghiu-Dej la Moscova în ianuarie 1945, violențele din 24 februarie 1945 urmate de vizita adjunctului comisarului poporului pentru relații externe moscovit A. J. Vișinski – au reprezentat acțiuni menite să pregătească terenul în vederea începerii comunizării României. Impunerea guvernului condus de dr. Petru Groza, sub presiunile exercitate de reprezentantul sovietic la 6 martie 1945, retrocedarea Transilvaniei la 9 martie 1945 și, nu în ultimul rând, reforma agrară din 23 martie același an pot fi considerate ca fiind punctele cheie ale acestui proces care se va încheia în anul 1948, odată cu alegerile din martie pentru Marea Adunare Națională și cu adoptarea unei noi constituții o lună mai târziu. Este perioada în care devine evident faptul că propaganda va fi transformată de comuniști într-o constantă a vieții de zi cu zi, acest lucru fiind posibil prin apelul la adunări, întruniri, meetinguri, școli speciale organizate în vederea pregătirii viitorilor propagandiști, agitatori și îndrumători, dar și prin invadarea spațiului public și a celui privat cu materialele ce aveau un scop propagandistic. S-a urmărit în acest fel obținerea unei mobilizări permanente a maselor, care prin acceptarea adevărilor propovăduite de liderii comuniști să fie transformate într-o masă amorfă, lipsită de personalitate, conștiință și rațiune.

Debutul acestui proces îl va reprezenta campania electorală pentru alegerile din 19 noiembrie 1946 pe parcursul căreia vor deveni evidente tendințele de dominare și manipulare a populației de către liderii Partidului Comunist. Au manipulat sentimente și emoții, au construit adevăruri false, dar și minciuni ce au ajuns să fie considerate adevăruri chiar de către creatorii lor, au dat startul procesului de înlocuire a individualismului cu colectivitatea, au creat prototipul dușmanului colectiv în persoana reacționarilor aflați sub oblăduirea

⁵ Brîndușa Armanca, *Propagandă și cenzură în România Comunistă*, recenzie, în Sfera Politicii, nr. 129-130, disponibilă la adresa <http://www.sferapoliticii.ro/sfera/129-130/art11-armanca.html>, accesat 29.08.2009.

internaționalismului american. Au urmărit cu alte cuvinte să creeze o lume paralelă în care prototipul omului perfect să aibă chipul și asemănarea lor, iar dușmanul democrației să aibă chipul reacționarului țărănist sau liberal, considerând probabil că astfel au zugrăvit imaginea perfectă a dușmanului democrației populare. Conștienți fiind de minusurile și lipsurile lor, atât din punct de vedere numeric cât și al modului de gestionare al informației (din punct de vedere financiar erau asigurați, ca urmare a sprijinului primit din partea Moscovei în principal, dar și datorită banilor obținuți din chetele organizate la nivel local și donațiile făcute partidului), comuniștii au știut să profite de ceea ce aveau la îndemână – propaganda care a devenit în scurt timp pentru ei mijlocul de difuzare a ideilor revoluționare, a învățăturilor marxist-leniniste, dar și alimentatorul demascărilor și dezvăluirilor politice. Au construit mesaje propagandistice ce urmau a se adresa în special celor care se opuneau noului regim dar și celor care se declarau a fi încă indeciși cu privire la destinația finală a votului lor, fiecare dintre acestea fiind marcat de hiperbolizări și exagerări și asta din dorința de a impresiona atât vizual cât și auditiv auditoriul. Au recurs și la violență, această formă de constrângere fiind percepută de comuniști ca forma cea mai la îndemână în vederea atingerii obiectivului propus: lărgirea bazei electorale a partidului și totodată câștigarea alegerilor.

În vederea păstrării aparențelor unui regim democratic, comuniștii au considerat necesară participarea în viitoarele alegeri angajați într-o coaliție din care urmau să facă parte și alte partide de pe scena politică românească, în acest scop punându-se bazele unui organism politic democratic, și anume Blocul Partidelor Democratice, creat pe baza unui protocol semnat la 17 mai 1946 (li s-au alăturat printre alții și PNL – Gh. Tătăărăscu, Frontul Plugarilor, Partidul Național Popular dar și PNT – Anton Alexandrescu). În speranța că vor obține victoria în aceste alegeri, fără a fi nevoiți a recurge la fraudarea rezultatului final, comuniștii au recurs la mita electorală prin acordarea dreptului de vot atât femeilor, cât și militarilor și funcționarilor publici și asta în speranța că aceștia, drept recunoștință, le vor da primul lor vot democratic, dar se pare că nu a fost așa. Nici lozincile sau sloganurile cu caracter particular destinate fie femeilor, muncitorilor sau țăranilor și nici numeroasele titluri de proprietate acordate țăranilor pe parcursul campaniei electorale sau promisiunile cuprinse în paginile platformei-program nu au făcut ca rezultatul final al alegerilor să fie unul favorabil comuniștilor.

Rezultatele finale date publicității demonstrează în aparență că poporul a legitimat noul guvern de democrație populară, demonstrându-se din nou, dacă

mai era cazul, *strânsa legătură dintre mase și formațiunile componente ale BPD-ului*⁶. Oare să fi fost chiar așa? Documentele de partid atestă exact contrariul, după cum reiese dintr-un document strict secret cu privire la situația reală a votului în județul Someș. În ciuda faptului că au recunoscut că de multe ori nici ei nu cunoșteau situația exactă a numărului de voturi care revenea fiecărui partid în parte, motivația fiind atât faptul că *în unele locuri voturile nici nu erau numărate cât și datorită faptului că în alte locuri, din diferite motive, tot nu am putut afla situația exactă*, au întocmit statistici din care câștigători ieșeau nu ei, ci manștii⁷.

Denumirea	Cifra reală cca.	%	Cifra oficială	%	Observații
B.P.D.	22.000	22,8	65.807	67,9	
U.P.M	18.000	18,6	14.971	15,4	
Maniu	50.000	51,6	10.766	11,1	
Brătianu	2.500	2,5	1.146	1,2	
Lupu	2.000	1,9	1.779	1,2	
3 liste ind. depuse de noi	1.708	1,7	1.708	1,7	
Voturi anulate	776	0,9	776	0,9	
		100%		100%	

Dacă victoria forțelor democratice a fost asigurată de *realizările guvernului Groza, atât pe plan intern cât și pe plan extern, de munca politică de lămurire, în urma căreia aparatul de stat a fost în cea mai mare măsură alături de forțele democratice, de descompunerea și dezorganizarea partidelor istorice dar și de măsurile prevăzute în platforma-program a BPD care cuprinde*

⁶ "Lupta Ardealului", 22 noiembrie 1946.

⁷ "Arhiva de Partid", Comitetul Regional PCR Cluj, Fond 1, Dosar 14, 1946, f. 42

interesele tuturor păturilor sociale din țara noastră, anumite impedimente cum ar fi lipsa combativității, curajului și spiritului de jertfă, a forțelor noastre, slaba muncă de organizare; lipsa de experiență a tovarășilor noștri, care au făcut ca să se piardă mult timp cu chestiunile tehnice, neglijându-se astfel munca de lămurire politică și nu în ultimul rând faptul că n-am știut să legăm îndeajuns linia politică generală cu rezolvarea problemelor și nevoilor locale⁸ au făcut ca această victorie să fie parțial umbrită de aceste mici detalii de ordin tehnic. Dar așa cum vom vedea, ca buni profesioniști ce sunt, comuniștii vor avea grijă ca astfel de detalii să nu mai umbrească noul succes electoral din primăvara anului 1948.

Anul 1947: eliminarea stâlpilor democrației românești

Transformarea României într-o colonie a imensului lagăr comunist se apropia de sfârșit. Primii pași fuseseră deja făcuți: odată impus un guvern favorabil Moscovei, legitimat prin intermediul alegerilor, mai rămâneau de realizat doar două lucruri astfel ca victoria să fie una completă și anume: desființarea a ceea ce mai amintea de vechiul regim, anume partidele istorice și Monarhia, respectiv adoptarea în cel mai scurt timp posibil a unei Constituții, care să aibă la bază modelul celei sovietice.

Anul de grație 1947 s-a făcut remarcat prin munca asiduă depusă de comuniști în vederea eliminării ultimilor doi stâlpi ai adevăratei democrații românești, și anume P.N.Ț și P.N.L pe de o parte, și a Monarhiei pe de altă parte. În timp ce în discursurile lor comuniștii încercau să convingă auditoriul de faptul că populația le oferă în mod indirect sprijin în munca de distrugere a moștenirii democratice, arătându-se pasivi față de acțiunile întreprinse Partidul Comunist, documentele oficiale ale Legației americane la București atestă exact contrariul: *Persoane competente apreciază că 99 la sută din populația românească este împotriva regimului, care primește sprijin limitat numai de la minoritățile naționale, unguri și evrei⁹. Dar permiteți-ne să ne îndoim și de acest sprijin minor venit din partea minorităților naționale, după spusele diplomatului american, având în vedere următoarele observații ale comuniștilor: ...se observă*

⁸ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean Sălaj al PCR, Fond 1, Dosar 2, 1946, f. 64.

⁹ Memoriul nr. 1499 din 10 aprilie 1947, Burton Berry din București, către Secretarul de Stat, N.A.W.871.00/4-1047, în Dinu C. Giurescu, *Cade Cortina de fier*, București, Ed. Curtea Veche, 2002, pp. 124-127 (în continuare: *Cade cortina...*).

*o tendință de emigrare a populației evreiești care a căzut sub influența propagandei sioniste, iar reacțiunea maghiară se făcea vinovată în ochii comuniștilor și de lansarea unor zvonuri revizioniste: că trei județe se dau Ungariei...sau că o armată Engleză este în Ungaria și vin să dea Rușii afară din România*¹⁰.

Dacă dispariția de pe scena politică românească a Partidului Țărănesc s-a datorat unui simulacru de proces pus la cale de comuniști și desfășurat la finele anului 1947, în urma căruia liderii țărăniști au fost condamnați la diferiți ani de închisoare, Partidul Național Liberal și-a încheiat în mod tacit activitatea politică la îndemnul liderului său Dinu Brătianu. Pentru comuniști finele anului 1947 a însemnat *sfârșitul perioadei preistorice de silnicie, servitute, asuprire și exploatare și intrarea într-o epocă care se bazează pe Desființarea Oricărui Fel De Exploatare A Omului Sau A Popoarelor*¹¹.

De același succes răsunător în sânul poporului român s-a bucurat în ochii comuniștilor și acțiunea de înlăturare a Monarhiei și a tot ceea ce mai amintea de epoca regalității în România, ce a avut loc în ultimele zile ale lunii decembrie, *...oamenii muncii reîntorși de la treburile zilnice erau numai bucurie, ochi care râd și cântă. În ei freamătă bucuria unei noi victorii democratice: înlăturarea monarhiei, care constituia o piedică serioasă în calea dezvoltării democrației noastre spre socialism. Republica Populară a fost salutăată cu frenezie și entuziasm*¹². Doar că, din nou, documentele oficiale ale Legației americane de la București s-au încăpățânat să demonstreze contrariul celor afirmate de comuniști: *reacția publicului român la vestea abdicării a fost una de șoc și durere, iar modul în care guvernul a ales să prezinte faptele a fost interpretat de reprezentanții Statelor Unite la București ca fiind o modalitate de a convinge poporul român că abdicarea a fost numai din voința regelui*¹³.

Anul 1948 debutează sub auspiciile intensei popularizări a noii forme de guvernământ, comuniștii depunând eforturi propagandistice intense în vederea facilitării acceptării de către populație a schimbărilor rapide și dese ce au avut loc la sfârșitul anului trecut; în acest scop: *...popularizarea Republicii Populare Române s-a făcut în fiecare duminică, cu echipele de îndrumători, prin acțiuni*

¹⁰ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean al P.C.R. Sălaj, Fond 1, Dosar 11, 1947, f. 5-6.

¹¹ „Lupta Ardealului”, 8 noiembrie 1947.

¹² „Lupta Ardealului”, 2 ianuarie 1948.

¹³ Telegrama nr. 356 din 31 decembrie 1947, Rudolf Schoenfeld din București, către Secretarul de Stat, N.A.W.871.001 MIHAI/12-3147, în *Cade Cortina...*, p. 217-218.

din casă în casă, lămurind populația și difuzând prese și broșurile partidului. Pe toate sediile și Instituțiile este afișată lozinca „Trăiască Republica Populară Română” În unele instituții, ca de exemplu la Prefectură, a fost instalat colțul “Republicii Populare Române” În fiecare cartier au fost vopsite cu șabloane lozinci de popularizare a Republicii. La sate, în unele comune au fost afișate lozinci în primărie, școală, cooperativă, postul de jandarmi, iar în unele locuri au fost scrise lozinci pe ziduri și garduri. A fost introdus salutul Trăiască Republica (s. n.)¹⁴. În ceea ce privește modul în care poporul a primit schimbarea de regim, conform aprecierilor comuniștilor el sună cam așa: Proclamarea republicii a fost o mare surpriză atât pentru masele noastre de partid, cât și pentru masele afară de partid. Masele noastre de partid au primit cu bucurie, reacțiunea și masele proreacționare s-au simțit lovite dar n-au manifestat fâțiș contra republicii ... Reacțiunea caută să diminueze importanța declarării republicii și să lanseze diferite zvonuri cât mai absurde în general în legătură cu persoana tovarășei Ana, că țara rămâne fără cârmuitor¹⁵.

Următorul pas al comuniștilor în debutul acestui an va fi reprezentat de crearea unui Partid Unic de guvernământ prin realizarea unirii forțate cu social-democrația în cadrul unui Congres ce a avut loc la Ateneul Român în zilele de 21-23 februarie 1948. Din Proiectul de Statut al noului Partid Muncitoresc reiese faptul că formațiunea nou creată este *avangarda organizată a clasei muncitoare din România, el reprezentând forma superioară a organizării de clasă a proletariatului: marxismul – leninismul. Întreaga sa activitate se întemeiază pe învățătura lui Marx, Engels, Lenin și Stalin*. De asemenea, se preciza foarte clar că elementele aparținătoare reacționarilor, claselor exploatare și celor imperialiste nu puteau să facă parte din noua grupare politică și faptul că *centralismul democratic și democrația internă de Partid sunt principiile organizatorice de bază ale Partidului Muncitoresc Român*¹⁶. Crearea partidului unic a reprezentat pe de o parte încheierea unei lungi *perioade de luptă politică, economică și ideologică*¹⁷, iar pe de altă parte a deschis comuniștilor drumul înspre deținerea controlului absolut asupra instrumentelor guvernamentale din România. În acest scop, în luna martie a anului 1948 vor fi organizate din nou

¹⁴ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean PMR Cluj, Fond 3, Dosar 28, 1948, f. 34.

¹⁵ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean PMR Cluj, Fond 3, Dosar 20, 1948, f. 13.

¹⁶ „Lupta Ardealului”, 18 februarie 1948.

¹⁷ „Lupta Ardealului”, 22 februarie 1948.

alegeri în vederea confirmării, dacă mai era nevoie, a supremației comuniste în România.

Alegerile pentru Marea Adunare Națională, martie 1948

Evoluțiile politice din ultima jumătate a anului 1947 și începutul anului 1948 au demonstrat necesitatea organizării unor alegeri pentru o nouă Adunare Constituantă, în acest scop fiind aduse în 22 ianuarie o serie de modificări legii electorale potrivit cărora *au dreptul la vot cetățenii care au împlinit 20 ani, după cum pot fi aleși deputați cetățeni români în vârstă de cel puțin 23 ani împliniți și având domiciliul în România. De asemeni funcționarii publici și militarii pot fi aleși, neexistând incompatibilitate între îndeplinirea mandatului de deputat și exercitarea funcțiunii publice. Nu pot însă alege sau nu pot fi aleși cei epurați în temeiul legilor de purificare, cei vinovați de atitudini antidemocratice sau activitate colaboraționistă constatată prin hotărâri judecătorești, deciziuni administrative sau în alt mod*¹⁸. De asemenea, va fi abrogată pe baza decretului 363 din 30 decembrie 1947, cel prin care România devenea republică, Constituția din 1866 cu modificările ei ulterioare. Nu în ultimul rând, Adunarea Deputaților va fi dizolvată, fiind dată publicității atât data noului scrutin, 28 martie 1948, cât și data la care se va întruni Marea Adunare Națională: 6 aprilie 1948. Condițiile fiind îndeplinite, campania electorală pentru alegerea noilor parlamentari putea debuta în forță.

O primă observație care trebuie să fie făcută este aceea că această campanie electorală nu a avut importanța celei pentru alegerile din noiembrie 1946, acest lucru găsindu-și motivația atât în faptul că adversarii politici cei mai importanți au fost eliminați treptat de pe scena politică, cât și în faptul că aceste alegeri erau privite de comuniști ca o simplă ceremonie de confirmare a unui fapt deja știut de toată lumea și anume că ei dețin controlul absolut asupra vieții politice, economice, sociale și culturale din România. Au recurs la participarea în aceste alegeri tot în cadrul unei organizații *democratice*, doar că acum nu se mai numea Blocul Partidelor Democratice, din care au făcut parte cum bine se știe PSD, Frontul Plugarilor, PNP, PNL – Tătărescu și PNT - Alexandrescu, ci Frontul Democrației Populare care va reprezenta, după cum Gheorghe Gheorghiu Dej susținea, *o armă de făurire a unității politico-morale a întregului popor muncitor din țara noastră*, și din care făceau parte: *Partidul Muncitoresc*

¹⁸ „Lupta Ardealului”, 27 februarie 1948.

Român, Frontul Plugarilor (ce se unise între timp cu PNT - Alexandrescu), *Partidul Național Popular și Uniunea Populară Maghiară*¹⁹. În timp ce această grupare democratică forma Lista nr. 1, Lista nr. 2 era compusă din partidele ce formau opoziția, și anume: Partidul Național Liberal – Bejan (cel care îi luase locul lui Tătărescu) și Partidul Țărănesc Democrat condus în acea perioadă de dr. Nicolae Gh. Lupu. Continuând tradiția alegerilor din noiembrie 1946, și FDP s-a prezentat în fața alegătorilor cu un Manifest–Program și un semn electoral care amintea că lumina continuă să vină de la Răsărit: Soarele. Prin intermediul Manifestului–Program comuniștii promiteau, printre altele, înfăptuirea unei reforme democratice a învățământului, a unei reforme democratice fiscale dar și a unei reforme administrative democratice. Plugarilor li se promitea, printre altele, *propășirea gospodăriilor lor, începerea de noi lucrări de asanare și câștigarea de terenuri pentru agricultură, precum și creșterea puterii de cumpărare a țăranimii muncitoare pe măsura dezvoltării producției și a ieftinirii produselor industriale*. Meseriașii sunt asigurați de *aprovizionarea lor cu materii prime și semi-fabricate, de procurarea de credite, de realizarea reformei fiscale, precum și de ieftinirea generală a vieții*. Intelectualilor li se asigură *dreptul la cultură dar și înzestrarea și dezvoltarea așezămintelor de cultură, pentru crearea de condițiuni favorabile slujitorilor culturii*. Femeile sunt asigurate din nou de *egalitatea în drepturi cu bărbații*, iar muncitorii și funcționarii publici sunt amăgiți cu promisiuni de genul *ridicarea randamentului muncii prin raționalizarea și mărirea productivității, apărarea bunurilor naționale dar și cu ridicarea puterii de cumpărare a salariaților*. În încheiere, reprezentanții tuturor claselor sunt chemați *la muncă și la luptă pentru un trai mai bun, la muncă și la luptă pentru asigurarea unei păci trainice*²⁰.

Campania electorală a fost declanșată în mod oficial în ziua de 7 martie 1948 prin organizarea unui meeting cu ocazia introducerii gazului metan în orașul Cluj, la care au fost mobilizați să participe 50.000 de oameni: *Îndrumătorii, prin acțiuni din casă în casă, în care au arătat importanța muncii voluntare și însemnătatea economică a introducerii gazului metan și începerea campaniei electorale, au mobilizat 50.000 de cetățeni din oraș. 130 de îndrumători au luat parte la împodobirea orașului. 112 îndrumători au fost trimiși în 56 de comune pentru mobilizarea și aducerea țăranilor la adunare. Au fost aduși la Cluj 8.000 de țărani. În după masa zilei de 6 martie, 3 echipe de*

¹⁹ „Lupta Ardealului”, 29 februarie 1948.

²⁰ „Lupta Ardealului”, 6 martie 1948.

agitatori, în camioane cu fanfare, au chemat cetățenii la adunare și au distribuit foi volante. Duminică dimineața aceleași echipe au cutreierat orașul deșteptând cetățenii cu muzică. Au fost organizate 52 de echipe de agitatori care, plasați în masa cetățenilor, au strigat lozinci la adunare și la defilare²¹. La acest meeting au participat din partea conducerii partidului primul-ministru dr. Petru Groza, precum și tovarășii Vasile Luca, Miron Constantinescu și Vaida Vasile care au ținut să amintească odată în plus importanța votului ce va avea loc în ziua de 28 martie, în vederea instaurării definitive a regimului democrației populare.

Mai scurtă ca durată decât campania din anul 1946, dar mai bine organizată, campania electorală din 1948, după cum chiar comuniștii o vor recunoaște – *având experiența alegerilor din 1946 ... am luat din timp pregătirile pentru a preîntâmpina și echilibra această delăsare²²* – s-a făcut remarcată atât prin creșterea numărului de îndrumători cât și prin mai buna organizare a tuturor activităților desfășurate pe parcursul ei: *În oraș, de la începutul campaniei electorale s-au deplasat pe teren, zilnic, aproximativ 1000 – 1200 de îndrumători, ce au umblat din casă în casă îndemnând cetățenii să-și scoată certificatele de alegători în prima etapă, iar în a doua etapă au popularizat candidații și au combătut zvonurile reacționare, învățând în același timp cetățenii să voteze²³. Popularizarea candidaților s-a făcut nu doar prin intermediul discuțiilor purtate de îndrumători cu alegătorii s-au prin publicarea pozelor acestora în paginile ziarelor partidului ci și prin afișarea în vitrine a 100 de portrete de 100x70, cm confecționate prin șablonare de către comisia noastră, reprezentând pe dr. Petru Groza și tov. Vasile Luca. 14 portrete mari primite din București au fost așezate pe fațada câtorva clădiri din centru. Dintre aceste portrete, cele așezate la Teatrul Național, Piața Libertății, Piața Gării, Mihai Viteazu au fost luminate cu reflectoare. S-au instalat cele două panouri de 6x4 m în Piața Libertății, luminate și acestea cu reflectoare. Un panou de 3x4 m a fost așezat în fața cinematografului Capitol²⁴. Este vorba despre o invazie de chipuri ale liderilor partidului, a spațiului public, atât din dorința acestora de a demonstra poporului omniprezența lor cât și din dorința de a-și întipări chipurile în subconștientul oamenilor ca nu cumva aceștia, ca viitori votanți, să facă*

²¹ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean PMR Cluj, Fond 3, Dosar 28, 1948, f. 48.

²² „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean al PCR Sălaj, Fond 1, Dosar 13, 1948, f. 11.

²³ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean PMR Cluj, Fond 3, Dosar 6, 1948, f. 36.

²⁴ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean PMR Cluj, Fond 3, Dosar 28, 1948, f. 40.

confuzie: alegătorii trebuiau să fie capabili a face legătura vizual între Lista nr. 1 și portretul de pe afiș - o formă de manipulare vizuală a maselor largi populare.

Pentru o cât mai bună viziune asupra modului în care materialele propagandistice, fie că este vorba de afișe, broșuri, portrete sau tablouri, au ajuns la destinație, comuniștii au întocmit o statistică din care reies următoarele: de la București s-au primit în total 94.466 de broșuri dintre care la sate au fost distribuite 30.640, iar la oraș au fost distribuite 67.776; de asemenea s-au primit și un număr de 137.700 de afișe dintre care la sate au fost lipite 37.490, iar la oraș 93.710. La fel, tablouri reprezentându-l pe Petru Groza s-au primit în număr de 4600 dintre care 1000 au fost trimise la sate, iar 3600 au împânzit orașul Cluj. Pe lângă aceste materiale primite de la București, la Cluj s-au tipărit, având la dispoziție șabloane primite de la București, o serie de foi volante cu conținut diferit: foi volante cu conținutul *Votați Lista nr. 1* s-au tipărit în număr de 60.000 în limba română (16.000 pentru oraș și 44.000 pentru sate) și 30.000 în limba maghiară (15.000 au luat calea satelor, iar celelalte 15.000 au fost distribuite în oraș), pe când foi volante cu îndemnul: *Cui dăm votul nostru* au fost tipărite într-un număr mai limitat, doar 5000 în limba română (împărțite frățeste între sat : 2500 și oraș, tot 2500) și 3000 în limba maghiară (800 au fost trimise la sate și 2200 au rămas în oraș)²⁵. Banii necesari pentru astfel de tipărituri au provenit, fie de la partid, fie din banii donați fondului electoral de către muncitori, femei, tineri, țărani:*contribuția materială a salariaților este de 815.430 lei...*²⁶.

Colectarea banilor pentru așa-numitul fond electoral a reprezentat una dintre sarcinile îndrumătorilor care îndeplineau această misiune *umblând din casă în casă și la târgurile de țară*²⁷, aceștia având de asemenea sarcina de a răspândi materialele propagandistice tipărite cu ajutorul sumelor de bani colectate. Numărul îndrumătorilor a înregistrat o creștere spectaculoasă, după cum chiar documentele de partid o atestă: *În total avem 7191 de îndrumători: 1980 la sate și 5211 la oraș*²⁸, din care, așa cum am spus și mai sus, s-au deplasat zilnic pe teren un număr de 1000-1200 de îndrumători. Educația îndrumătorilor în spiritul doctrinei comuniste s-a realizat în cadrul *cursurilor speciale organizate în zilele de 12, 13 martie când s-a prelucrat Manifestul Program, Proiectul de Constituție și Legea Electorală*. S-au mai organizat

²⁵ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean PMR Cluj, Fond 3, Dosar, 34, 1948, f. 30.

²⁶ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean PMR Cluj, Fond 3, Dosar, 13, 1948, f. 37.

²⁷ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean PMR Cluj, Fond 3, Dosar 28, 1948, f. 41.

²⁸ *Ibidem*, f. 42.

cursuri speciale care vizau doar pregătirea îndrumătorilor ce urmau să colinde satele și să lămurească țărănimea cu privire la necesitatea votării Listei nr. 1, cum a fost *cursul special ținut în ziua de 19 martie*²⁹. În munca lor de lămurire, îndrumătorii *trebuie să insiste asupra realizărilor regimului nostru menite să îmbunătățească standardul de viață al oamenilor muncii - și să arate că în momentul de față mergem spre lichidarea rapidă a diferenței de ritm între progresul economic și cel politic*³⁰. De asemenea, îndrumătorii mai aveau sarcina de a-i populariza pe candidații FDP-ului în rândurile maselor populare dar și de a-i demasca pe acei *reacționari* care realizau contrapropagandă, exemple în acest fel fiind cazul crâșmarului manist Rojita Ioan din comuna Chinteni *care a lansat zvonul că s-a schimbat guvernul și la Cluj tablourile domnului P. Groza, tov. Gh. Gheorghiu Dej, tov. Ana Pauker și tov. Vasile Luca sunt aruncate în stradă și aprinse, fapt pentru care a fost arestat*³¹. Se pare că reacțiunea se manifesta mai intens în rândurile meseriașilor și a studențimii, în cazul celor din urmă *reacțiunea folosind slăbiciunea fundamentală a comuniștilor din organizațiunea studențească*. Interesant este faptul că în rândurile țăranilor se manifestă ca reacționar cultul creștin al Martorilor lui Iehova care duce *o intensă campanie de subminare a regimului luptând cu mijloace propagandistice ca: broșuri, manifeste, propagandă prin megafoane ... Astfel ei au dezlănțuit campania de defăimare a Guvernului, a măsurilor lui și a conducătorilor organizațiilor noastre*³². Printre lozincile folosite de reacțiune în încercarea de defăimare a guvernului se numără atât cele vechi folosite în campania precedentă, care fac referire în special la crearea de colhozuri asemenea celor existente în URSS, cât și altele noi de genul: *alegerile nu se vor ținea, alegerile se vor amâna* (face referire la speranțele, încă existente, cu privire la o posibilă intervenție occidentală), *că de ce alegerile nu se țin în ziua de paști* sau *că reacțiunea și opoziția nu a fost lăsată să voteze*³³ (aceasta este folosită cu precădere în ziua alegerilor), *dar dacă veți rupe cojița în care este învelit miezul acestor clevetiri veți găsi înăuntrul veninul de viperă al foștilor moșieri ... și vătafi care țineau sub apăsare economică și politică majoritatea*

²⁹ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean PMR Cluj, Fond 3, Dosar 28, 1948, f. 40.

³⁰ „Lupta Ardealului”, 20 martie 1948.

³¹ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean PMR Cluj, Fond 3, Dosar 28, 1948, f. 45.

³² *Ibidem*, f. 38.

³³ *Ibidem*, f. 43.

țărănimii noastre³⁴. În ciuda faptului că dușmanul principal al noului regim a rămas reacțiunea ca reprezentantă a moșierimii și a imperialismului occidental, se poate observa o oarecare atenuare, temperare a atacurilor la adresa ei, fapt favorizat și de faptul că principalul ei călăuzitor, clica manisto-brătienistă, a fost eliminată de pe scena politică. Dar cu toate acestea, din rapoartele de activitate ale partidului de pe luna martie a anului 1948 reiese faptul că *reacțiunea a pornit bine organizată*, îndemnându-i în special pe maghiari să nu voteze, permițându-și să scoată îndrumătorii din casă și chiar să îndemne populația să voteze *Lista nr. 2, iar în ultima analiză să-și modifice votul*³⁵.

În ceea ce privește aportul adus de partidele membre ale frontului, se pare că UPM-ul *a lucrat activ în campania electorală cu tot colectivul de la centru cât și cu cele de la comune ... au difuzat 3200 de afișe și manifeste. Pentru fondul electoral în oraș au strâns 97.770 lei. Din cotizații au încasat 335.851 lei*. Cu toate acestea, organizația tentaculară a Partidului Comunist, și anume Frontul Plugarilor, a dat *cel mai serios ajutor ... ajutor care s-a văzut eficient în tot timpul campaniei electorale*, facilitând munca de combatere a reacțiunii la sate, spre deosebire de Partidul Național Popular care, *deși are organizații numai în oraș nu are nici o influență asupra maselor*³⁶. Munca de propagandă desfășurată nu doar acum, în timpul campaniei electorale, ci pe parcursul întregului an precedent dar și la începutul anului electoral 1948, pare că începe să fie încununată de succes în ceea ce privește atât ascuțirea luptei de clasă – *lupta între chiaburime și sărăcime se ascute zi de zi*³⁷, cât și în privința creșterii prestigiului partidului printre reprezentanții diferitelor clase sociale care par a fi convinși de bunele intenții ale PCR-ului: *Între intelectuali se dezvoltă un spirit crescând de încredere în partid, în guvern, în ridicarea nivelului de trai. Între femei se observă o simțitoare îmbunătățire a spiritului de încredere în regim. În sânul țărănimii sărace în mare majoritate, se observă o întărire a influenței partidului în mijlocul lor. Lupta de clasă s-a accentuat, reușind să fie antrenată o mare parte a țărănimii sărace împotriva chiaburimii*³⁸. Este credibilă această creștere a celor care acceptau fie să susțină, fie să intre în Partidul Comunist, având vedere atât faptul că evenimentele trecute au demonstrat că

³⁴ „Lupta Ardealului”, 19 martie 1948.

³⁵ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean PMR Cluj, Fond 3, Dosar 5, 1948, f. 42-43.

³⁶ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean PMR Cluj, Fond 3, Dosar 12, 1948, f. 3.

³⁷ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean PMR Cluj, Fond 3, Dosar 28, 1948, f. 24.

³⁸ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean PMR Cluj, Fond 3, Dosar 27, 1948, f. 16.

nimic nu poate opri tăvălugul comunist, cât mai ales faptul că un număr tot mai mare de locuitori au înțeles că este doar în interesul și spre binele lor susținerea comuniștilor și, nu în ultimul rând, este perioada în care oricine putea deveni membru al partidului fără o prea atentă verificare a trecutului lui.

Eliminarea de pe scena politică a partidelor politice democratice a reprezentat și dispariția oricărei alternative pentru electorat, fapt mascat de comuniști în opinia cărora participarea alegătorilor într-un număr impresionant la votul din ziua de 28 martie *dovedește din prisosință că tânăra generație a reușit să creeze din cetățeanul pasiv și indiferent de altă dată – condamnat de partidele istorice la această pasivitate – un cetățean conștient de rolul său în societate, animat de înalte sentimente de conștiință cetățenească*³⁹. Ziua alegerilor nu a fost o zi ca oricare alta, ci una de sărbătoare, iar la menținerea acestui spirit sărbătoresc au participat din plin îndrumătorii și agitatorii comuniști: *în fiecare Secție de votare era program artistic în timpul alegerilor*⁴⁰. *Ziua votării s-a desfășurat într-un mod sărbătoresc, țărani venind la secțiile de votare încolonați cu muzici, drapele, tablouri, lozinci și multe care alegorice frumos împodobite. În cele mai multe cazuri, în frunte veneau intelectuali, urmați de țărani îmbrăcați în haine de sărbătoare și de femei ce au participat într-un număr destul de mare ... Reacțiunea n-a putut să se manifeste organizat. Încercările de bagatelizare a alegerilor, de a reține populația de la vot și alte zvonuri au dat greș*⁴¹. *În tot timpul zilei de 28 martie îndrumătorii au contribuit la susținerea unei atmosfere de sărbătoare, și tot aceștia au dat un foarte prețios ajutor la transportarea bolnavilor și bătrânilor la secțiile de votare*⁴². Aceste alegeri au confirmat, după cum titrează și un articol din *Lupta Ardealului*, adeziunea existentă între masele muncitoare, ele deschizând calea largă a fericirii și bunăstării poporului român. Poporul a participat în număr mare la vot, alegând pe cei mai buni dintre cei mai buni, dovedindu-și suportul pentru noul regim de democrație populară. În urma numărării voturilor, FDP –ul a reușit să obțină o victorie mai categorică decât cea din 1946, obținând 90,74 % din numărul total de voturi exprimate, victoria aceasta *rupând în cele din urmă lanțurile cu care de secole era legat poporul român*⁴³.

³⁹ „Lupta Ardealului”, 26 martie 1948.

⁴⁰ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean PMR Cluj, Fond 3, Dosar 20, 1948, f. 22.

⁴¹ „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean PMR Cluj, Fond 3 Dosar 17, 1948, f. 39-40.

⁴² „Arhiva de Partid”, Comitetul Județean PMR Cluj, Fond 3 Dosar 28, 1948, f. 43.

⁴³ „Lupta Ardealului”, 31 martie 1948.

Cele peste 400 de locuri obținute de Partidul Comunist în cadrul Marii Adunări Naționale nu doar că au facilitat adoptarea noii Constituții, ce avea la bază modelul Constituției Uniunii Sovietice, ci mai ales a ușurat munca comuniștilor de implementare a modelului de dezvoltare economic, social, politic și cultural sovietic, model ce avea la bază simplificarea tuturor lucrurilor și controlul lor absolut.

Cluj-Napoca